VERSLAG van de extra vergadering van de Statencommissies Bestuur, Europa en Middelen van 13 april 2017 in het Provinciehuis

Voorzitter:
mevrouw H.J. Keller

Aanwezig:
W.I.I. van Beek (CvdK), mw. A.M.A. Pennarts (gedeputeerde), mw. F.M. Arissen LLB (PvdD), drs. F.H.W. Bekkers (GroenLinks), A. Essousi LLB (PvdA), drs. J. Germs (VVD), ir. N.J.P. Hoefnagels (D66), ir. H. IJssennagger (PVV), drs. A.H.L. Kocken (VVD), A.M. Meijer (SP), drs. P.E.B. van Ojen (SGP), A.J. Schaddelee (ChristenUnie), drs. W.J. Ubaghs (PVV), mw.dr. A.J. Vlam (VVD), C. Westerlaken (CDA)

Van ambtelijke zijde aanwezig:
mw. M.L. Engelsman (adjunct-griffier), mw. W. Voorneman-Rikkers (verslag)

---

1. ALGEMEEN
1.1 Opening
De voorzitter opent de vergadering en heet de aanwezigen welkom in het bijzonder de toehoorders op de publieke tribune.

1.2 Vaststelling Agenda
De agenda wordt conform vastgesteld.

1.3 Mededelingen
Geen.

1.4 Verslag Hooravonden 5 en 6 april 2017
De verslagen worden conform vastgesteld.

2. BESTUUR
2.1 Statenvoorstel herindelingsadvies Vijfheerenlanden
De voorzitter memoreert dat het voorstel is om de drie gemeenten Zederik, Vianen en Leerdam op te laten gaan in de gemeente Vijfheerenlanden. Daarnaast is het advies, dat de gemeente Vijfheerenlanden aansluit bij de provincie Utrecht.
Het proces naar het Statenvoorstel is een memorabele ervaring geweest, waarbij emoties van inwoners tot uiting kwamen en grote betrokkenheid van inwoners bleek.
Eveneens kan worden gesproken van een gedegen proces, waarbij niet over één nacht ijs is gegaan. Op grond hiervan hecht spreekster eraan de gemeente- en provincieambtenaren, bestuurders, raadsleden, bewoners maar ook de commissieleden te bedanken voor hun inzet en betrokkenheid bij dit proces.
Hedenavond is de volgende fase. De commissieleden kunnen vragen stellen aan GS over het voorliggende Statenvoorstel, desgewenst hun standpunt over het herindelingsadvies kenbaar maken en met elkaar in debat gaan. Het einddebat en de besluitvorming over het Statenvoorstel vinden plaats tijdens een extra Statenvergadering op woensdag 19 april a.s.
Na 19 april a.s. wordt het besluit van de Staten naar de Minister gestuurd, waarbij toegewerkt wordt naar een herindeling met ingang van 1 januari 2019.

Tot slot wijst spreekster op de later aan de stukken toegevoegde brief van de Stuurgroep Vijfheerenlanden. De voorzitter van de Stuurgroep is ter vergadering aanwezig; eventuele vragen naar aanleiding van de brief kunnen aan hem worden gesteld.
Vervolgens stelt zij het voorliggende Statenvoorstel inhoudelijk aan de orde.

De heer Essousi deelt mede dat de PvdA tijdens de hooravonden veel lof en waardering heeft gehoord over de wijze waarop specifiek gedeputeerde Pennarts de communicatie heeft gevoerd richting de gemeenten. De PvdA spreekt hiervoor waardering uit.

De heer Meijer zet uiteen dat de SP wat terughoudend is geweest bij het proces tot dusver, omdat bij een vorige fase uitdrukkelijk is gepleit voor een referendum en daartoe ook voorstellen zijn ingediend. De mogelijkheid van een referendum was aanwezig. In de Staten is daarvoor niet gekozen en de betreffende gemeenten hebben dat kennelijk ook niet gedaan. De vrees dat wat 'van onderop' wordt genoemd toch niet helemaal van onderop is, blijft bij de SP enigszins als een donkere wolk boven dit proces hangen. Op grond van de verslagen, de zienswijzen, de verdere procedure en het materiaal dat ter beschikking staat om tot een oordeel te komen, kan de SP zich niet aan de indruk onttrekken dat bij de inwoners in ieder geval een stuk onzekerheid blijft bestaan; die onzekerheid leeft met name als het gaat om de provinciekeuze. Mede naar aanleiding van de beantwoording op eerdere door de SP gestelde vragen over het proces, kan de SP zich niet aan de indruk onttrekken dat – met in achtneming van de regels – is toegewerkt naar een eindresultaat dat Vijfheerenlanden naar de provincie Utrecht komt. Het is duidelijk, dat de provincie Zuid-Holland hier op een andere manier tegenaan kijkt en daarbij ook een andere beleving heeft. Dat deel van Vijfheerenlanden, dat het meest uiting geeft aan haar affiniteit met de Zuid-Hollandse omgeving, onderbouwt dit met allerlei cultuurhistorische argumenten die maken dat voorzichtigheid moet worden betracht met het doorsnijden van de thans aanwezige verbanden.
De heer Schaddelee informeert, op grond van het feit dat de SP niet aanwezig is geweest bij de hooravonden, waarop de thans naar voren gebrachte bezwaren zijn gebaseerd.
De heer Meijer licht toe dat de SP om moverende redenen niet aanwezig kon zijn op de hooravonden. De SP heeft de bezwaren op andere momenten vernomen via een aantal groepen van inwoners, woonachtig in het gebied, die aarzeling en twijfels hebben rondom dit proces. Daarnaast kijkt de SP naar het materiaal dat uit de diverse rapporten is gekomen, de onderbouwing daarvan en de thans aanwezige sociaal-bestuurlijke verbanden in het Zuid-Hollandse.

De heer Bekkers zet uiteen dat het GroenLinks verheugt, dat dit proces thans toch tot een harmonieus einde lijkt te komen ook in relatie tot de provincie Zuid-Holland.
Volgens GroenLinks is duidelijk afgesproken dat ten aanzien van de provinciekeuze het standpunt van de gemeenten leidend zou zijn, tenzij sprake zou zijn van zwaarwegende maatschappelijke redenen. Vervolgens brak een fase aan waarin de indruk ontstond dat de provincie Zuid-Holland de meest wilde gedachten tot zwaarwegende maatschappelijke omstandigheden wilde promoveren op grond waarvan het ernaar uitzag, dat er geen advies aan de Minister zou kunnen worden gegeven. GroenLinks denkt dat het de verdienste van beide bestuursorganen is, dat dit al met al toch enigszins goed is afgelopen.
GroenLinks sluit zich aan bij de waarderende woorden over de wijze waarop GS dat proces hebben volgehouden en op deze manier tot een einde hebben gebracht.
Bij elke grens, die wordt getrokken, zijn redenen waarom grenzen anders zouden moeten zijn. Op grond daarvan dient in de visie van GroenLinks pragmatisch te worden omgegaan met grenzen; daar waar inhoud relevant is, moet met elkaar worden samengewerkt. Dat gebeurt nu ook al. Ter illustratie wijst spreker op het Groene Hart (Zuid-, Noord-Holland en Utrecht),

Food Valley (Gelderland en Utrecht) en de corridor Amsterdam – Den Bosch (Noord-Holland, Noord-Brabant en Utrecht).
GroenLinks merkt richting de afvaardiging van de huidige gemeenten i.c. de nieuwe gemeente op te hopen Vijfheerenlanden binnenkort van harte welkom te mogen heten binnen de provincie Utrecht. GroenLinks hoopt dat de voorkeur, die in meerderheid door de gemeentebesturen is uitgesproken, zal bevallen m.n. als het gaat om de samenwerking met de provincie en de collegiale- en open bestuursstijl die de provincie Utrecht hoog in het vaandel heeft.

De heer Westerlaken memoreert dat het CDA altijd op het standpunt heeft gestaan, dat de enige goede gemeentelijke herindeling een herindeling is die van onderop komt. Wat dat betreft hecht het CDA eraan waardering uit te spreken richting de gemeenten in het gebied, die dit proces lange tijd geleden zijn gestart en op een zeer positieve manier hebben gedragen en uitgewerkt. Er ontstond vervolgens een kink in de kabel in de vorm van de IPC naar aanleiding waarvan de Minister een uitspraak heeft gedaan.
In de stukken leest het CDA duidelijk waardering voor de wijze waarop de provincie Utrecht tot een advies is gekomen; dat is in de visie van het CDA eveneens nadrukkelijk naar voren gekomen vanuit het gebied. Op de georganiseerde hooravonden bleek dat verschillend wordt geoordeeld over de wijze waarop bepaalde zaken zijn geformuleerd, maar feitelijk was een ieder van oordeel dat de in de zienswijzen genoemde zaken met respect zijn behandeld. Het CDA hecht eraan ook hiervoor waardering uit te spreken richting de verantwoordelijke gedeputeerde.
Op basis van de hooravonden vraagt het CDA aandacht voor de vragen die zijn blijven liggen met betrekking tot de gemeenschappelijke regelingen en de samenwerkingsverbanden. Het is bekend, dat er grensoverschrijdende samenwerkingsverbanden zullen/kunnen ontstaan. Het blijkt echter niet geheel duidelijk te zijn hoe de provincie Utrecht daarmee omgaat. Wellicht is het mogelijk om richting het gebied nog een keer expliciet uit te leggen, dat de provincie Utrecht in het belang van het gebied en de bewoners voorstaat grensoverschrijdend/-ontkennend samen te werken.

De heer Ubaghs deelt mede dat de PVV zich in grote lijnen aansluit bij het betoog van de SP. Ook de PVV vindt het een gemiste kans dat er geen referendum heeft plaatsgevonden; dat was hèt middel om een eind te maken aan alle discussies. Het is niet gebeurd. De PVV verbindt hier wel een consequentie aan. Hoewel de PVV voorstander is van de herindeling zal zij in deze de landelijke lijn volgen en op grond van het principiële bezwaar, dat er geen referendum is gehouden, tegen het voorliggende voorstel stemmen.
De heer Meijer informeert op grond waarvan de PVV concludeert, dat de SP er geen consequentie aan verbindt.
De heer Ubaghs meende, dat de SP hierover geen uitspraak heeft gedaan.
De heer Meijer antwoordt dat er slechts één meetpunt is en dat is het moment, dat hierover wordt gestemd in de Statenvergadering.
Desgevraagd door de heer Westerlaken bevestigt de heer Ubaghs, dat de PVV op grond van het eerdergenoemd principiële bezwaar tegen het totale voorstel stemt.
De heer Hoefnagels informeert naar de exacte inhoud van de landelijke lijn van de PVV. .
De heer Ubaghs licht toe dat de PVV bij fundamentele beslissingen die de burgers echt raken (bv. herindeling, windmolens, zonneakkers) hecht aan een raadpleging van de burgers door middel van een referendum.
De heer Hoefnagels signaleert dat feitelijk veel besluiten, die door de volksvertegenwoordiging worden genomen, burgers raakt. Dat zou betekenen dat de PVV nooit zelf een besluit zou kunnen nemen. Dat standpunt bevreemdt D66 enigszins.

De heer Ubaghs hecht eraan erop te wijzen, dat het houden van referenda een van de speerpunten was bij de oprichting van D66. Dat D66 dat in de loop van de jaren is kwijtgeraakt, is een eigen keuze. De PVV doet dat niet.
De heer Hoefnagels wijst erop dat het appèl van D66 niet over referenda gaat, maar over het meenemen van de mening van burgers hetgeen op meerdere manieren kan.
De heer Ubaghs benadrukt te hebben aangegeven, dat de landelijke lijn van toepassing is op fundamentele beslissingen. Per beslissing wordt beoordeeld of dat dusdanig fundamenteel is, dat een referendum nodig wordt geacht.
De heer Bekkers memoreert de ongelijkvloerse spoorkruising Maarsbergen, waarover PS in maart een besluit hebben genomen. Dit betrof een onderwerp, dat veel impact had en waarover veel discussies hebben plaatsgevonden. De bevolking is geraadpleegd maar niet via een referendum. In de PS-vergadering heeft de PVV voor gestemd. Geïnformeerd wordt waarom dit onderwerp niet onder de landelijke lijn van de PVV viel.
De heer Ubaghs antwoordt, dat de PVV op dat moment heeft besloten om daarvoor geen referendum aan te vragen. In het geval van de voorliggende herindeling acht de PVV een referendum wel gewenst. De PVV behoudt zich het recht voor om dat per onderwerp te beslissen.

De heer Kocken zet uiteen dat de VVD bij de hoorzittingen veel positieve geluiden heeft gehoord over de fusie, hetgeen een compliment waard is voor de gemeenten die dit proces hebben getrokken. Het betreft een bottom up proces, omdat de gemeenten zelf voor de fusie hebben gekozen. Door de manier waarop Nederland is ingedeeld, betekent dit helaas een provinciekeuze. Daarbij is voor de VVD van belang, dat een grenswijziging nooit een wijziging van identiteit inhoudt. In de provincie Utrecht bevinden zich vele kleine kernen die zijn opgegaan in een grotere gemeente, maar hun eigen identiteit hebben behouden. Dat ziet de VVD ook als het perspectief voor de kernen in Vijfheerenlanden.
Het grens ontkennend/grenzeloos samenwerken is in de visie van de VVD kenmerkend voor de provincie Utrecht. De reden is, dat de provincie Utrecht midden in het land ligt. In de gemeenten binnen de provincie Utrecht wonen mensen die hun leven niet laten leiden/bepalen door provinciegrenzen en derhalve ook over de provinciegrens heen werken en andere maatschappelijke activiteiten hebben. Daartoe werken gemeenten aan weerszijden van de provinciegrenzen samen. Vijfheerenlanden stelt nadrukkelijk, dat dit hun bestuurlijke stijl is. De VVD wil de gemeente daartoe de ruimte bieden, omdat dit als een hele goede vorm van bestuurlijke vernieuwing wordt gezien.
Naast positieve punten zijn tijdens de hoorzittingen ook zorgpunten genoemd. Voor het volgende drietal vraagt de VVD aandacht.
Groen en Vitaal. Er is nadrukkelijk gevraagd om het gebied groen te houden. Uit de zienswijzen vanuit m.n. Zederik blijkt dat het beeld leeft, dat het groen direct bij de Stad Utrecht wordt gevoegd. Dat kan nooit de bedoeling zijn. Juist de mix van een aantal meer stedelijke gebieden met daarnaast het platteland waar een hele andere cultuur, identiteit, werkwijze heerst maakt dat de provincie Utrecht een Europese TOP regio is.
Er is voorts voor gepleit ten aanzien van de kleine kernen enige bebouwing toe te staan om te bewerkstelligen dat het inwonersaantal op peil blijft en voorzieningen levendig blijven. Dat pleidooi is vanuit de VVD al eerder verwoord. Aan het College wordt verzocht om een reactie.
Veiligheid. In Nederland is sprake van vrij strikte normen op het gebied van politie- en veiligheidsdiensten. Vanuit die hoek is verzekerd, dat er met een provinciewijziging niets verandert ten aanzien van de veiligheid van de inwoners. De ervaring is, dat dit ook als zodanig werkt; diensten kunnen dat blijkbaar goed met elkaar regelen ook al loopt er een

provinciegrens doorheen. Ter illustratie wijst hij op de Utrechtse gemeente Vianen, dat onderdeel uitmaakt van Dijkring 16.
De financiële lasten i.c. wat moeten inwoners betalen? Deze discussie zal de gemeente Vijfheerenlanden in principe straks zelf moeten voeren. Wel kan spreker melden dat de inwoners van Zederik en Leerdam, indien de gemeente in de provincie Utrecht komt, 1/5 minder aan motorrijtuigenbelasting gaan betalen dan in Zuid-Holland en wat de VVD betreft blijft dat ook zo.
Tot slot hecht de VVD eraan waardering uit te spreken voor het gelopen proces; niet alleen door de gemeenten, maar ook door de inwoners die hun zorgen steeds op een correcte en constructieve manier naar voren hebben gebracht.
Wat de VVD betreft zijn Zederik en Leerdam van harte welkom in de provincie Utrecht.

Mevrouw Arissen deelt mede dat de PvdD achter de samenvoeging van de gemeente Leerdam, Vianen en Zederik tot de gemeente Vijfheerenlanden staat omdat het initiatief van onderop is gekomen. Het democratisch principe vindt de PvdD bij dit soort afwegingen, procedures en keuzes van het allergrootste belang. Ook de PvdD heeft tijdens de hoorzittingen veel positieve geluiden gehoord en heeft op grond daarvan vertrouwen in het proces zoals dat tot nu toe heeft plaatsgevonden.
De PvdD steunt tevens de aansluiting van de gemeente Vijfheerenlanden bij de provincie Utrecht. De PvdD vindt het van groot belang, dat de gemeenteraden bij de provinciekeuze ook het natuur- en landschapsbeleid van de provincies hebben laten meewegen.
De nieuwe gemeente Vijfheerenlanden in spé is een groen en zeer natuurrijk gebied. De PvdD acht van groot belang dat de provincie Utrecht zich hierover ontfermt, recht doet aan de natuurwaarden en zich hiervoor inzet om dit te beschermen. Met name het Groene Hart moet in de visie van de PvdD een grotere prioriteit krijgen.

De heer Van Ojen deelt mede, dat de SGP zich aansluit bij de waarderende woorden voor het proces zoals dat tot nu toe is gegaan. De SGP heeft er alle vertrouwen in, dat de democratische legitimiteit van deze beslissing niet ter discussie staat. Het is een proces dat van onderop is gekomen met een kink in de kabel en aan het eind van die kink in de kabel staat het proces thans. De SGP wil het nu niet hebben over de inhoud van het feitelijke besluit, waarbij zij opgemerkt dat de gemeenten Zederik en Leerdam van harte welkom zijn in de provincie Utrecht.
De SGP wil het hebben over het proces. Spreker heeft de hoorzittingen deels anders beleefd. Een van de hoofdlijnen was o.a. dat er veel geluiden waren van mensen die zich niet gehoord voelen, zich unheimisch voelen bij het voorgenomen besluit. Los van de vraag of de SGP al die geluiden nu al dan niet legitiem of legitiem verwoord vond, wil zij er drie uitlichten omdat die in de visie van de SGP een antwoord verdienen.
Zienswijzen. Ten aanzien van het proces was een rode lijn dat zienswijzen zijn ‘weggeschreven’, er niet serieus is ingegaan op de bezwaren, bij voorbaat een uitkomst vaststond, delen van bezwaren zijn genegeerd, bezwaren niet van een adequaat antwoord zijn voorzien. Aan de verantwoordelijke gedeputeerde wordt gevraagd hoe zij daar tegenaan kijkt vanuit het proces dat GS hebben gelopen.
Herindelingskosten. In het herindelingsadvies (blz. 50) staat, dat aan de Minister van BZK wordt gevraagd om voorzieningen op te nemen ter beslechting van eventuele conflicten. De vraag is gesteld, wie het gaat betalen. Verzocht wordt om een reactie.
Verschil in agrarisch en recreatiebeleid tussen provincies. Het gevoel leeft dat het beleid van de provincie Utrecht op dit punt slechter is dan in Zuid-Holland. De SGP deelt die mening niet en constateert, dat er blijkbaar op dat punt nog wat te winnen valt qua communicatie.

Geïnformeerd wordt wat het College gaat doen om specifiek op dat punt in de communicatie nog een stap te zetten, zodat dit bezwaar kan worden weggenomen.

De heer Schaddelee geeft aan dat de ChristenUnie het voor alle belanghebbenden goed acht, dat in dit proces tot een afronding wordt gekomen. De afgelopen twee jaar is een behoorlijk intensief proces doorlopen met gemeenten en de provincie Zuid-Holland. De ChristenUnie is van mening, dat sprake is van een zorgvuldig proces. Desgevraagd door de ChristenUnie hebben de burgemeesters bevestigd, dat in deze procedure recht is gedaan aan hun inwoners. Dat vindt de ChristenUnie een belangrijk signaal om mee te nemen.
Er zullen altijd bezwaren zijn. De ChristenUnie is van mening dat op een goede manier met die bezwaren moet worden omgegaan; ze moeten worden meegewogen en er moet serieus worden bekeken wat daarmee kan worden gedaan. Er zal niet aan alle bezwaren tegemoet kunnen worden gekomen, maar mensen moeten er wel van overtuigd zijn dat recht is gedaan aan hun mening. In de visie van de ChristenUnie kunnen de burgemeesters dat het beste inschatten, omdat zij in deze dichter bij de gewone burger staan dan een Statenlid.
Spreker is van mening dat er een gedegen voorstel voorligt. De ChristenUnie zal dit dan ook steunen in de PS-vergadering.
Met betrekking tot de voorliggende stukken plaatst spreker vervolgens de volgende vragen.
Herindelingsbijdrage. In het herindelingsadvies staat, dat vanuit het Gemeentefonds een herindelingsbijdrage komt van ruim € 11 mln. om o.a. frictiekosten te dekken (blz. 31). De provincies hebben de afgelopen periode ook de nodige kosten gemaakt. Geïnformeerd wordt of daarvoor eveneens een voorziening is.
Gebiedscommissies provincie Utrecht (blz. 85). Spreker memoreert dat in een van de hooravonden eind 2016 door gedeputeerde Krol de suggestie is gedaan, dat dit gebied wellicht een eigen Gebiedscommissie verdient. Geïnformeerd wordt hoe het College hier thans tegenover staat. .
Inspraakreactie de heer Bonthuis, burgemeester Zederik bij de hooravond in Lexmond. Burgemeester Bonthuis gaf aan, dat de samenwerking in het gebied op een of andere manier zou moeten worden gestimuleerd. Een manier om dat te stimuleren zou een Streekfonds kunnen zijn, hetgeen de ChristenUnie een interessante gedachte acht. Geïnformeerd wordt hoe het College daar tegenaan kijkt en/of zij wellicht andere ideeën heeft om als provincie een bijdrage te leveren aan het op gang helpen van de samenwerking in het gebied voor zover dat nog nodig is.
De heer Bekkers informeert waarom de ChristenUnie een Streekfonds eventueel een interessante gedachte zou vinden.
De heer Schaddelee antwoordt, dat de ChristenUnie hier nog blanco in zit i.c. hierover nog geen opvatting heeft. Op grond van het feit dat dit vrij nadrukkelijk door burgemeester Bonthuis werd bepleit, is de ChristenUnie wel benieuwd hoe het College hier tegenaan kijkt. .
Spreker vervolgt dat burgemeester Bonthuis eveneens de samenwerking binnen het Groene Hart aan de orde stelde. Het beeld dat hij over de samenwerking schetste, heeft spreker onthutst. Hoewel dit punt niet zozeer met de gemeentelijke herindeling te maken heeft, is het wel iets dat serieus zou moeten worden opgepakt. Het geschetste beeld is, dat zowel de provincies als de gemeenten onderling slecht samenwerken als het om Groene Hart zaken gaat. De vraag is hoe deze herindeling een opstapje zou kunnen zijn om die samenwerking binnen het Groene Hart te verbeteren, de samenwerking tussen gemeenten en provincies wellicht kan worden gestimuleerd en wat de provincie Utrecht daaraan kan bijdragen.
De heer Hoefnagels wijst in deze op de geplande bijeenkomst Groene Hart voor Statenleden op 24 mei a.s., hetgeen in de visie van D66 in ieder geval een stapje is.
De heer Schaddelee bevestigt het belang van dergelijke bijeenkomsten. Als daarbij echter slechts een paar partijen zijn vertegenwoordigd en dergelijke bijeenkomsten enigszins een

vrijblijvend karakter hebben zonder dat daaraan een concrete follow up wordt verbonden komt dat wat de ChristenUnie betreft niet tegemoet aan hetgeen wordt verwacht ter zake van een goede samenwerking tussen provincies en gemeenten. De ChristenUnie is op zoek naar wat meer zou kunnen worden gedaan. De vraag is wat de provincie Utrecht zou kunnen bijdragen aan de verbetering van die samenwerking.

De heer Hoefnagels deelt mede dat D66 in de Statenvergadering met name zal terugkomen op de algemene bespiegelingen.
Vooruitlopende daarop spreekt D66 qua proces waardering uit voor de Reactienota op de zienswijzen, waarmee het herindelingsadvies beter is dan hetgeen eind vorig 2016 werd geleverd. Er misten zaken op een aantal vlakken. Op de hooravonden heeft spreker vernomen, dat mensen zich nu veel meer gehoord voelen dan destijds. Dat betekent dat het proces goed is opgepakt, waarvoor D66 waardering uitspreekt.
Spreker plaatst vervolgens ten aanzien van de voorliggende stukken de volgende vragen en opmerkingen.
Veiligheidsregio's. Een van de opmerkingen van Zuid-Holland was, dat de huidige werkwijze in het gebied grotendeels in tact kan blijven en m.n. de politiepost in Gorkum. Daarop is geen direct antwoord gegeven door de provincie Utrecht. In de brief van de Minister van BZK, die is toegevoegd, staat wel dat er over grenzen heen wordt samengewerkt en dat die samenwerking in feite los kan staan van de Veiligheidsregio. Voor D66 is niet geheel duidelijk hoe dit nu zit. Verzocht wordt om een nadere toelichting.
Kostenverdeling. In het bij de stukken gevoegde BMC-advies over indicatie, mitigeren, uittreedkosten en indicatie financiële bijdragen staat (blz. 3), dat er een bestuursopdracht is om bij de AB-retraite in maart 2017 een voorstel voor een nieuwe kostenverdeling-systematiek voor te leggen. Geïnformeerd wordt of in deze in de afgelopen maand al een grote stap is gezet. Indien dat het geval is zouden, voorafgaande aan het besluit over het voorliggende voorstel, veel zorgen kunnen worden weggenomen.
Overgang van beleid. Spreker wijst in deze ter illustratie op de Landschapsverordening die in Utrecht anders is dan in Zuid-Holland. Een ander voorbeeld is de treinverbinding van Leerdam naar Dordrecht die niet door de NS wordt verzorgd, waarmee voor de provincie Utrecht sprake is van een nieuwe situatie. Geïnformeerd wordt of in deze al wordt gewerkt aan kennisopbouw en met Zuid-Holland al gesprekken plaatsvinden over overgang van beleid.
Inspraakreactie SGP bij hooravond in Leerdam. Aangegeven werd, dat de provincie Utrecht na moest denken over bescheidenheid. De stukken lezende heeft D66 het idee, dat de provincie zich bescheiden heeft opgesteld en heeft geluisterd naar wat de omgeving en de gemeenten willen.
Tot slot deelt spreker mede, dat D66 hoopt de volgende steden en dorpen bij de provincie Utrecht te mogen verwelkomen: Tienhoven, Ameide, Lexmond, Hei- en Boeicop, Leerbroek, Nieuwland, Meerkerk, Oosterwijk, Kedichem, Leerdam, Schoonrewoerd.

Gedeputeerde Pennarts sluit zich aan bij de geuite complimenten richting de gemeenten. Er is sprake van een breed gedragen fusie, hetgeen niet een vanzelfsprekendheid is. De provincie heeft ook andere ervaringen wat dat betreft. Het is mooi als gemeenten elkaar zo op inhoud weten te vinden. Spreekster heeft ervaren, dat er bij de gemeenten energie en daadkracht is.
Voorts dankt zij de commissie voor de complimenten aan GS. Er is tevredenheid uitgesproken over het proces en over de aangeboden stukken, hetgeen haar verheugt.
Spreekster wil echter ook de commissie, die veel tijd heeft gestoken om zich goed te verdiepen in het dossier om goed te kunnen besluiten op 19 april a.s., complimenteren. De commissie is de regio ingetrokken, heeft hooravonden georganiseerd maar zij heeft de

commissie eveneens gezien op de avonden die GS hebben georganiseerd. Spreekster deelt de mening, dat tevreden kan worden teruggekeken op de wijze waarop het proces tot nu toe is verlopen.
Het is haar insteek om op 19 april a.s. zo breed mogelijke instemming te krijgen op het voorliggende herindelingsadvies.
Ten aanzien van het standpunt met betrekking tot een referendum hecht spreekster eraan te benadrukken, dat de provincie slechts een herindelingsadvies geeft. Daar waar überhaupt die mogelijkheid in de volle breedte aanwezig zou zijn, is het de beslisser die een referendum houdt. Daarnaast zij opgemerkt, dat er andere mogelijkheden zijn om de mening van inwoners te peilen. In dit geval is dat in ruime mate gebeurd. Dat is het proces dat de gemeenten m.n. zelf hebben gelopen; de provincie Utrecht heeft dat ook zo goed mogelijk trachten te doen met de hoorzittingen die zijn gehouden en de mogelijkheid om een zienswijze in te dienen die uiterst zorgvuldig zijn beantwoord in de Reactienota Vijfheerenlanden.
Met betrekking tot de opmerking, of GS niet te gretig is geweest in deze herindeling, zet spreekster uiteen dat de provincie Utrecht zichzelf een TOP regio noemt; dat wordt ook door anderen bevestigd, waarop de provincie trots is. Dat is geen lege huls. Dat wordt daadwerkelijk ingevuld door een aantal actoren. Dat zijn instellingen, ondernemingen maar ook gemeenten. Als dan een gemeente van substantiële grootte met een flinke beroepsbevolking, diversiteit en economische activiteiten, financieel gezond aan de provincie kan worden toegevoegd dan is zij van mening dat gezegd mag worden dat die gemeente zeer welkom is in de provincie Utrecht. Het is een gemeente, die de provincie Utrecht iets kan brengen ook richting collega gemeenten van dezelfde omvang.
De heer Meijer begrijpt, dat de gretigheid wordt erkend.
Gedeputeerde Pennarts antwoordt een poging te doen om toe te lichten waarop die gretigheid is gebaseerd nl. op feitelijke constateringen en dat het hier gaat om een sterke, krachtige gemeente; als bestuurder is zij van mening, dat de provincie Utrecht daar blij mee mag zijn. Aandacht is gevraagd voor de cultuurhistorische argumenten, het doorsnijden van culturele- en sociaal-bestuurlijke verbanden. Daar is zeker oog voor. Het is ook niet zo, dat zaken veranderen. Het gaat in de eerste plaats om een fusie tussen drie gemeenten; die is eigenlijk het minst aan de orde, omdat die zo breed gedragen is en op grond daarvan weinig discussie oplevert. De discussie spitst zich met name toe op de vraag in welke provincie de nieuwe gemeente komt te liggen. Meerdere keren is het grens-ontkennend samenwerken genoemd. Het is geenszins de bedoeling om hierin schisma's te veroorzaken i.c. samenwerkingen uiteen te trekken. Onderschreven wordt, dat pragmatisch moet worden omgegaan met de grenzen. Overigens gaat de nieuwe gemeente er in de meeste gevallen zelf over hoe zij samenwerkingsverbanden wil vormgeven. In deze is echter wel een feit, dat bepaalde samenwerkingsverbanden provinciegrens congruent moeten zijn (Veiligheidsregio, Omgevingsdienst, GGD). Bij de Minister is geverifieerd of dit anders zou kunnen worden benaderd. Uit de brief, die bij de stukken is gevoegd, blijkt dat zowel BZK als Justitie dit een onwenselijke situatie achten en daaraan geen medewerking verlenen.
Desgevraagd door de heer Westerlaken antwoordt spreekster, dat uit voornoemde brief blijkt dat een niet provinciegrens congruent zijn van bovengenoemde samenwerkingsverbanden niet mogelijk is.
Met betrekking tot de gemeenschappelijke regelingen en samenwerkingsverbanden is m.n. de vraag hoe een en ander wordt opgelost ten aanzien van de verplichte samenwerkingsverbanden omdat de nieuwe gemeente daarin geen keus heeft. Onder verwijzing naar de bijgevoegde stukken merkt spreekster op dat er een poging is gedaan om dat te onderzoeken. Dat blijkt buitengewoon ingewikkeld te zijn, hetgeen te maken heeft met verschillende bekostigingsmodellen en stadia. De provincie Utrecht staat op het standpunt, dat het publiek geld betreft en dat met elkaar moet worden gestreefd naar een oplossing dat de

minst mogelijke maatschappelijke kosten met zich meebrengt. De provincie heeft aangegeven zich daarvoor breed verantwoordelijk te voelen, hetgeen ook door de gemeenten is aangehaald in hun brief aan de Staten. Spreekster kan zich voorstellen dat de gesprekken hierover worden opgestart, nadat het herindelingsadvies hopelijk met brede steun van de Staten naar Den Haag is gestuurd. Over dit onderwerp zal eveneens met het Ministerie worden overlegd.
De kans dat de Stad Utrecht in een soort enorme drang tot opschaling begerig het oog zou kunnen laten vallen op het mooie groene gebied van de gemeente Vijfheerenlanden acht spreekster met de VVD niet zo groot. De Stad Utrecht groeit en daarmee de behoefte aan een mooi buitengebied navenant. Vijfheerenlanden is een gebied, dat in zijn uitstraling meer dan bijzonder is. Er is de provincie daarom alles aan gelegen om dat mooie groene karakter te bewaren. Tegelijkertijd is er sprake van insprekers en brievenschrijvers, die de wens hebben geuit om de vitaliteit van de kernen te accommoderen; in dat kader zou een beperkte mate van bebouwing mogelijk moeten zijn. Dat vraagstuk speelt bij meerdere kernen in de regio en is derhalve in het Utrechtse niet nieuw of ongewoon. Ten aanzien van de contouren is de provincie Utrecht redelijk streng, omdat zij iets te beschermen heeft. De focus ligt daarom op binnenstedelijk, maar soms is het mogelijk om iets in of net buiten de contour te doen. Dat is altijd een gesprek, dat op bestuurlijk niveau tussen de provincie Utrecht en de gemeentebesturen wordt gevoerd. Dat zal ook hier het geval zijn.
Als het om veiligheid gaat, gaat het om normen. Die normen moeten te allen tijden (zo goed mogelijk) worden gehaald. Die gesprekken worden in de Veiligheidsregio's gevoerd. Zowel in de Reactienota als in het herindelingsadvies is onderbouwd te lezen, dat de veiligheid niet in het geding zal komen.
De gemeente gaat zelf over de lastenverdeling. Als het gaat om de provinciale lasten is terecht opgemerkt, dat de opcenten in Utrecht lager zijn dan in Zuid-Holland.
De constatering van de PvdD, dat het een fusie van onderop betreft die wordt gesteund, verheugt spreekster. De PvdD is ook vaak kritisch op dit onderwerp. Voorts spreekt de PvdD de hoop uit dat het mooie buitengebied bij de provincie Utrecht in goede handen is, hetgeen spreekster onderschrijft.
Gevraagd is om meer aandacht voor het Groene Hart. De Groene Hart samenwerking is een uitdagende samenwerking; interprovinciaal, met meerdere gemeenten bestuurlijk nogal gelaagd. Zij zal de in de commissie geuite zorg overbrengen aan de verantwoordelijk gedeputeerde Maasdam. Terecht is in deze de bijeenkomst op 24 mei a.s. gememoreerd, waarbij dit onderwerp aan de orde kan komen.
De SGP geeft aan, dat er mensen zijn die zich in het proces minder goed gehoord hebben gevoeld en die het gevoel hebben, dat met hun zienswijzen niet serieus is omgegaan. Spreekster licht toe, dat het om een grensregio gaat. Als er bepaalde gevoelens bij spelen is voor een argument altijd een tegenargument in te brengen. Het lijkt spreekster een onmogelijk streven om ter zake van dit herindelingsadvies tot een eenduidige mening te komen. Het is haar in het Vijfheeren beraad twee weken geleden wel opgevallen dat partijen, wiens voorkeur het voorliggende voorstel niet is, op basis van de beantwoording aangaven zich door de provincie Utrecht serieus genomen te voelen in hun argumenten. Dat vond zij bemoedigend, omdat zij zich ervan bewust is dat niet iedereen tevreden kan worden gesteld maar er wel optimaal naar moet worden gestreefd om mensen zo serieus mogelijk te nemen in de argumenten en opmerkingen die zij erover maken. Zij was blij van een aantal kritische fracties terug te krijgen dat ze het gevoel hadden dat dit adequaat was gedaan.
Er is geen regeling die de provincies schadeloos stellen in de kosten die zijn gemaakt voor deze herindeling.
Wie de herindelingskosten gaat betalen is afhankelijk van over welke kosten het gaat.
De gemeenten krijgen een vergoeding vanuit BZK om de aanloop-, organisatie- en fusiekosten zo goed mogelijk te dekken. De eventuele kosten met betrekking tot de

provinciegrens congruente verbanden is op dit moment nog koffiedik kijken. Zij memoreert, dat met elkaar zal worden opgetrokken om dit zo goed mogelijk op te lossen. Spreekster zegt toe de commissie op de hoogte te houden van de vervolgstappen in deze.
Ten aanzien van het gevoel, dat Utrecht een ander agrarisch of recreatiebeleid voert dan Zuid-Holland is informatie terug te vinden in het ontwerp. Terecht wordt aan de orde gesteld, dat de communicatie daarover beter zou kunnen/moeten. Dat wordt de uitdaging voor de komende periode. In de afgelopen periode is met name tijd en energie gestoken in het ontvangen/beantwoorden van de zienswijzen en het schrijven van het herindelingsadvies. Na 19 april a.s. heeft de provincie Utrecht de handen vrij om in gesprek te gaan met de nieuwe gemeente Vijfheerenlanden over de invlechting in de provincie Utrecht.
De suggesties ten aanzien van een afzonderlijke Gebiedscommissie voor dit gedeelte van de provincie Utrecht en een Streekfonds zal zij aan verantwoordelijk gedeputeerde Maasdam overbrengen; het idee van een Streekfonds zou feitelijk in de eerste plaats bij de nieuwe gemeente moeten landen.
Het advies om de fusie te gebruiken om de Groene Hart samenwerking te verbeteren wordt ter harte genomen.
De opmerking van D66 over de bescheidenheid kan wellicht worden aangemerkt als genoegdoening ten opzichte van de opmerking van de SP over de veronderstelde gretigheid van GS op dit onderwerp.
De heer Meijer merkt op dat de SP kennelijk iets anders verstaat onder bescheidenheid.
Gedeputeerde Pennarts hoopt dat zij de SP dan wel tevreden heeft kunnen stellen met het antwoord op de opmerking over de gretigheid.
Spreekster vervolgt het antwoord op de vraag van D66 over de politieposten in het kader van de samenwerking in de Veiligheidsregio schuldig te moeten blijven. Het is haar niet duidelijk op basis van welke informatie D66 deze vraag stelt. Desgewenst kan buiten deze vergadering mondeling dan wel schriftelijk een nadere toelichting aan D66 worden verstrekt.
Voorts maakt D66 een opmerking over de kostenverdeling en de uittredingskosten van m.n. de Veiligheidsregio Zuid-Holland Zuid. Die veronderstelde stap is haar niet bekend, maar zij hoopt dat haar antwoord over de wijze waarop de provincie Utrecht met de regio's om wil gaan ter zake van de ontvlechting van de samenwerking voldoende is.
De heer Hoefnagels geeft aan de vraag te stellen omdat specifiek in het bij de stukken gevoegde BMC-advies staat, dat er in deze in maart 2017 iets gaat gebeuren. De vraag is of dat al dan niet is gebeurd.
Gedeputeerde Pennarts licht toe dat GS hebben aangegeven dat dit geen IPC stuk betreft, maar voor de volledigheid is bijgevoegd. De provincies waren het destijds niet eens over het gegeven advies. Het was te prematuur en teveel een vergelijken van niet met elkaar te vergelijken grootheden. De stap in maart is de provincie Utrecht niet bekend. Het rapport heeft de provincie onvoldoende helderheid gegeven over de ontvlechting, zodat daarover nog een nader gesprek zal moeten worden gevoerd. .
Met betrekking tot de vraag hoe om zal worden gegaan met overgang van beleid acht zij de Landschapsverordening een relevant voorbeeld, omdat Zuid-Holland geen Landschapsverordening heeft. Zuid-Holland wordt in dat kader ook altijd als voorbeeld genoemd in de zin dat precies kan worden gezien wanneer van Zuid-Holland Utrecht wordt binnegereden omdat daar wel een Landschapsverordening is en het zoveel mooier is.
Naar aanleiding van een desbetreffende opmerking van de heer Meijer merkt spreekster op van mening te zijn dat zij, als verantwoordelijk gedeputeerde, enthousiast mag zijn over de Landschapsverordening waar zij volledig achterstaat. Met de nieuwe gemeente zal wel het gesprek moeten worden gevoerd wat dat betekent, maar zij vraagt zich af of er wel zoveel te handhaven zal zijn in dat gebied. Het is echter wel iets dat om nadere bestudering vraagt.

Met betrekking tot de vraag over het station in Leerdam is spreekster bekend, dat de provincie Utrecht een zienswijze heeft ingediend op de Mobiliteitsvisie van de provincie Zuid-Holland mede met het oog op de eventuele toetreding van de gemeente Vijfheerenlanden tot de provincie Utrecht. Dat onderwerp heeft de aandacht van de verantwoordelijke gedeputeerde voor mobiliteit.
De heer Hoefnagels merkt op dat de vraag van D66 is of de provincie Utrecht er een nieuw beleidsterrein bij krijgt of dat Zuid-Holland het blijft doen en de provincie Utrecht daarvoor financiering verstrekt.
Gedeputeerde Pennarts antwoordt, dat er sprake zal zijn van overgang van een aantal voorzieningen en onderdelen van de ene naar de andere provincie. Zij verwacht niet dat Zuid-Holland zich bezig zal willen houden met mobiliteitsvraagstukken van de provincie Utrecht. Het gaat echter wel om grensoverschrijdende netwerken op grond waarvan de provincies in een dergelijke grensregio wel met elkaar in gesprek blijven. Hoe het er precies uit gaat zien, weet zij niet. Die vraag zal te zijner tijd desgewenst aan gedeputeerde Verbeek-Nijhof kunnen worden gesteld.
Zij spreekt tot slot de hoop uit dat het College op 19 april a.s. de meest brede steun krijgt voor het voorliggende advies, de Minister dit overneemt en de Tweede en Eerste Kamer hiertoe besluiten zodat de gemeente Vijfheerenlanden in de provincie Utrecht in 2019 een feit zal zijn.

De heer Schaddelee informeert naar de afwegingen om al dan niet tot een afzonderlijke Gebiedscommissie te komen voor deze regio en m.n. op welk moment en hoe wordt besloten om dat in te stellen. Het lijkt de ChristenUnie op zich handig om, voordat de gemeente Vijfheerenlanden in 2019 bij de provincie Utrecht komt, te weten of er een nieuwe Gebiedscommissie wordt opgericht of dat het gebied bij de Gebiedscommissie Utrecht-West wordt gevoegd.
Ten aanzien van het Streekfonds maakt spreker uit de beantwoording op, dat daarin alleen lokale bijdragen landen. Hij meent echter dat ook de provincie wel eens aan Streekfondsen bijdraagt. Spreker informeert of rekening wordt gehouden met de mogelijkheid daarin een startbedrag te storten dan wel bv. een extra dotering te doen aan de Gebiedscommissie Utrecht-West.
De heer Hoefnagels merkt op dat de gemeente Vijfheerenlanden nieuw komt in de provincie Utrecht. De Gebiedscommissie betreft een specifieke werkwijze die de provincie Utrecht voorstaat. Op grond daarvan is de vraag of het wellicht niet juist goed zou zijn als de nieuwe gemeente instroomt in een organisatie die al staat en de werkwijze van de provincie Utrecht kent. Geïnformeerd wordt of de ChristenUnie dat in haar overweging wil meenemen.
De heer Schaddelee antwoordt dat het voor de ChristenUnie nog geen uitgemaakte zaak is, dat daar per se een eigen Gebiedscommissie moet worden ingesteld. De vraag van de ChristenUnie moet derhalve niet worden opgevat als een pleidooi in aanloop naar een motie om voor de nieuwe gemeente een afzonderlijke Gebiedscommissie in te stellen. Het betoog van D66 onderstreept in de visie van spreker echter, dat het handig zou zijn hierover een besluit te nemen voordat de nieuwe gemeente bij de provincie Utrecht komt. Ook in het geval dat besloten wordt dat de gemeente Vijfheerenlanden toegevoegd zou moeten worden aan de Gebiedscommissie Utrecht-West is wat nodig om de gemeente daarin goed te laten integreren.

Het is de heer Meijer opgevallen dat de PvdD qua standpunt nogal een flinke ommezwaai heeft gemaakt. De laatste keer dat dit onderwerp in de Staten is besproken steunde de PvdD de opzet van de SP voor wat betreft het referendum en heeft partijgenoten in Zuid-Holland letterlijk dezelfde motie als de SP laten indienen. Thans geeft de PvdD aan ervan overtuigd te

zijn dat sprake is van een proces van onderop. Geïnformeerd wordt naar de aanleiding van deze ommezwaai.
Mevrouw Arissen bevestigt de kritische houding van de PvdD ten aanzien van het proces in eerste instantie. De PvdD had grote twijfels of een en ander daadwerkelijk van onderop door burgers werd gedragen. Voor de PvdD is het laatste uitgangspunt voor instemming. De PvdD is voorstander van referenda, indien dat onduidelijk is. De PvdD heeft tijdens de hooravonden positieve geluiden gehoord in de zin, dat mensen zich meer gehoord voelden dan in eerste instantie het geval was. Op grond daarvan is de PvdD tot het oordeel gekomen, dat zij het voorliggende advies kunnen steunen. Spreekster onderschrijft echter, dat de PvdD daarin ook een proces heeft doorgemaakt. In dit geval wordt een referendum niet nodig geacht, maar als die wens vanuit de burgers zelf was gekomen had de PvdD dat zeker gesteund.
Desgevraagd door de heer Meijer bevestigt spreekster dat de PvdD inderdaad o.a. door de hooravonden en de mensen die zij heeft gesproken tot het oordeel is gekomen dat in dit geval een goed democratisch proces heeft plaatsgevonden.
De heer Meijer acht het laatste een overtuigend argument.
De heer Schaddelee herhaalt zijn opmerking over de afwezigheid van de SP tijdens de hooravonden. Daarnaast is het in zijn visie geen schande om af en toe van mening te veranderen indien dat goed kan worden onderbouwd, wat door de heer Meijer wordt onderschreven.

Gedeputeerde Pennarts zet uiteen dat de Gebiedscommissie geen verplichte samenwerking betreft; de gemeenten besluiten daar zelf over. De AVP, die in haar visie interessant is voor de gemeente Vijfheerenlanden, werkt met Gebiedscommissies omdat een goede verankering van een en ander in het gebied wordt voorgestaan. De provincie is gestart met zeven Gebiedscommissies. Inmiddels zijn dit er nog maar twee vanuit de gedachte om effectiever met elkaar te kunnen samenwerken en de overheadskosten tot een minimum beperkt te houden. Er kan derhalve worden gesteld dat twee Gebiedscommissies het meest optimale is op grond waarvan het aanbeveling zou verdienen dat de nieuwe gemeente toetreedt tot de Gebiedscommissie Utrecht-West. Of voor de gemeente Vijfheerenlanden een nieuwe Gebiedscommissie moet worden ingesteld of samenwerking zou moeten worden gezocht met de Gebiedscommissie Utrecht-West is in haar visie echter een gesprek, dat te zijner tijd nog kan worden gevoerd. Zij wil in deze niet op zaken vooruit lopen.
Spreekster bevestigt, dat door de provincie in een aantal Streekfondsen een donatie is gedaan. Het gaat niet om hele grote bedragen; het betreft m.n. ondersteuning van goede initiatieven. Dat zou ook in dit geval bij een goed initiatief zomaar mogelijk kunnen zijn.

De voorzitter rondt de discussie over dit onderwerp af met de conclusie, dat de commissie ermee instemt dat het voorliggende voorstel naar de Staten kan met de titel normaal debat.

3. SLUITING
De voorzitter sluit de vergadering onder dankzegging voor ieders komst en inbreng.